

Söndagskrönika: Religionens återkomst

Först en fråga: Har du en innerstadslägenhet i Stockholm och i sommar kan tänka dig att, med eller utan familj, byta bostad en månad med mig? I så fall får du bo i min stora, fullutrustade fantastiska lägenhet på Koh Lanta, i Thailand. Du får tillgång till en stor saltvattenspool med barnbassäng, välutrustat gym och en liten bar/restaurang. Aircon, internet och dricksvatten i en särskild kran i köket. Stranden och havet finns på promenadavstånd. Kolla Villa Lila på Booking.com. Du kan också gå in på <https://www.facebook.com/Villalilalanta/> Min mail: koarnstberg@gmail.com

Kuru är en sällsynt, obotlig och dödlig neurologisk sjukdom, typ galna kosjukan, som var vanlig hos höglandsbefolkningen *Fare* i Papua Nya Guinea. Avlidna familjemedlemmar kokades och åts, som en del av begravningsritualen. Det ansågs hjälpa till att befria den dödes ande. Kvinnor och barn brukade få smaska i sig hjärnan. Sjukdomen var därför mer utbredd bland dem.

Var det medicinmän eller västerländska forskare som förklarade för *Fare*-stammen att hjärnan är det organ där de smittsamma *prioner* som överför *kuru* är mest koncentrerade?

En vanligare sjukdom: tandvärk. Mellandagarna år 2023 läser jag [en DN-artikel](#) om vikingarnas tandvärk. För knappt tjugo år sedan hittade arkeologerna ett gravfält i västgötska Varnhem. Runt en träkyrka från slutet av 900-talet (den finns inte kvar) ligger ett gravfält med flera tusen gravar av vilka drygt 300 undersökts. En tandläkare konstaterar att mer än hälften av de vuxna hade hål i tänderna. Många hade också infektioner i käkbenet. Kanske det är förklaringen till att vikingarna beskrivs som så vildsinta? De plågades av ständig tandvärk.

Idag kan skickliga tandläkare göra den överdjävliga pinan kort. Är det kristendomens eller vetenskapens förtjänst?

En tredje retorisk fråga: Är det tron eller vetandet som befriat oss från en tillvaro där medelåldern ligger under 40 år, där var sjätte kvinna dör i barnsäng och där hälften av alla barn dör före fem års ålder?

Så där kan man hålla på och strössla med historiens vidrigheter. I dag överlever nästan alla barn, kvinnor dör väldigt sällan i barnsäng och de flesta av oss får leva länge – större delen av livet utan tandvärk. Vad är det då som gör vidrigheterna till historia? Vi vet alla svaret: Det är vetenskapen, förnuftet och sanningen.

Alla människor har ett erfarenhetsbaserat förnuft. Vi måste dagligen avgöra om de hot vi står inför är verkliga, om de lösningar vi erbjuds kommer att göra någon nytta och om de problem vi får höra eller läser om, faktiskt är verkliga och inte pseudoproblem. Alla tvingas vi avgöra vilka av våra uppfattningar som är grundade i verkligheten och vilka som är falska, antingen de nu har lurats på oss eller att de skapats av våra egna rädslor, drömmar och förhoppningar. Att skilja verklighet från fantasi och sanning från lögn och propaganda är en evig uppgift där rädsla och längtan hotar att fördunkla det klara tänkandet.

Vetenskap är en systematisering och utveckling av förnuftet, med sanningen som ledstjärna. Förnuftet, vetenskapen och sanningen har tre fiender: känslorna, religionen och ideologierna. Men observera, även om de är förnuftets fiender så är de inte människans, utan våra eviga följeslagare. Även människor som inte tror på Gud tror på någonting. Något formar deras uppfattning av världen och ger mening åt tillvaron. En sådan tro är religiös. Lika omöjligt (och icke önskvärt) som det är att eliminera känslorna från människans psyke är det att bli av med religionen och ideologierna. Om de trycks ner i en form så återuppstår den igen i en annan form.

I en text som den amerikanske författaren Michael Crichton skrev 2003 och som i år [återpublicerades](#) av Hawaii' Free Press pekas likheterna mellan kristendom och miljöaktivism ut. Klimat- och miljörörelsen handlar om tro. Du kan välja, att vara en syndare eller bli frälst. Vill du fortsätta att vara en av de onda eller vill du vara en av de ansvarstagande och goda människorna?

Klimat- och miljöaktivismen är i vår tid en av västvärldens starkaste religioner, den som framförallt lockar urbana ateister. För dem är människan destruktiv, en varelse som inte lever i harmoni med naturen. Det finns ett ursprungligt Eden, ett paradys, ett tillstånd av nåd och enhet med naturen.

Det finns också ett fall från nåden och som ett resultat av våra handlingar väntar oss nu en domedag. Vi är alla klimatsyndare, dömda, om vi inte söker frälsning. Hållbarhet är frälsning i miljöns kyrka. Ekologisk mat är dess nattvard, den oblat utan bekämpningsmedel som de rätta människorna med de rätta övertygelserna äter. Koldioxiden är den store Satan som kommer att föra oss till helvetet, om vi inte gör allt vi kan för att rädda planeten. Eden, syndafallet, förlusten

av nåden, den kommande domedagen - detta är djupt rotade mytiska övertygelser. De kan till och med vara inprogrammerade i våra gener.

Det finns inget Eden. Det har aldrig funnits och människan har aldrig levt i harmoni med naturen, i varje fall inte av egen vilja. Kärleksfullt, fredligt, harmoniskt? Crichton påminner om att USA:s indianfolk hatade varandra. De levde med ständig krigföring och ständiga strider. Comanche, Sioux, Apache, Mohawk, Azteker, Toltec, Incas – några av dem praktiserade barnamord och människooffer. Maorierna på Nya Zeeland begick regelbundet massaker. Dyakerna på Borneo var huvudjägare. Polynesierna, som levde i en miljö så nära paradisk som man kan komma, skapade ett samhälle som var så fruktansvärt restriktivt att man kunde förlora livet om man klev i en hövdingas fotspår. Den ädle vilden har aldrig funnits. Det är en fantasi.

Naturfolk romantiserar inte naturen. De kan ha andliga föreställningar om världen omkring sig, de kan ha en känsla av naturens enhet eller alltings livskraft, men de dödar fortfarande djuren och rycker upp växterna med rötterna för att kunna äta och leva. Om de inte gör det kommer de att dö.

Och – skriver Crichton – om du prövar att leva i naturen så kommer du redan efter några dagar att vara befriad från alla dina romantiska fantasier. Ta en tur genom Borneos djungler och inom kort kommer du att ha variga sår på huden, ha insekter över hela kroppen, bitande i håret, krypande upp i näsan och in i öronen, du kommer att bära på infektioner och sjukdomar. Ett enda litet snedsteg kan visa sig vara livsfarligt. Och om du inte är tillsammans med människor som vet vad de gör så svälter du ihjäl. Den naturliga världen är inte särskilt formbar. Tvärtom kommer den att kräva att du anpassar dig till den. Naturen är en hård, kraftfull och oförlåtande värld, som de flesta västerlänningar i städerna aldrig har upplevt. Sverige hade sin sista (senaste?) svält åren 1867 - 69 och flera tusen norrlänningar svält ihjäl. Än värre gick det för Finland, 150 000 beräknas ha svultit ihjäl, vilket var 8,6 procent av landets befolkning.

Sanningen är att nästan ingen vill uppleva riktig natur. Vad människor vill är att tillbringa en vecka eller två i en stuga i skogen. Om där finns björnar eller andra stora rovdjur, gärna med galler för fönstren. De vill ha ett förenklat liv ett tag, utan alla sina prylar. Eller en trevlig forsränningstur under några dagar, med någon annan som lagar maten. Ingen vill återvända till naturen på något riktigt sätt, och ingen gör det heller. Det är bara prat. I takt med att åren går och världens befolkning blir alltmer urban är det alltmer okunnigt prat. Stadsborna vet inte vad de pratar om. Det är bara fantasier.

Om Eden är en fantasi som aldrig existerade, och mänskligheten aldrig någonsin var ädel, snäll och kärleksfull, hur är det då med resten av de religiösa grundsatserna? Hur är det med global uppvärmning och den kommande miljödöden från fossila bränslen? Är det inte säkrast att vi alla går ner på knä, lovar bot och bättring och spåker oss varje dag? Det var ju på så sätt som vikingarna fick bukt med den överdjävliga tandvärken. Eller?

Det finns inte någon känd teknik som gör det möjligt att stoppa ökningen av koldioxidhalten. Inte vindkraft, inte solenergi, inte ens kärnkraft. När FN:s klimatpanel IPCC i sina rapporter

påstår att det finns alternativa tekniker som kan kontrollera växthusgaserna, så har FN fel. Det kan man läsa sig till i de mest prestigefyllda vetenskapliga tidskrifterna, såsom *Science* och *Nature*. Men det gör inte klimataktivisterna. Religiösa övertygelser utgår inte från fakta.

Ett av problemen med dessa religiösa fundamentalister är att de inte har någon distans till sig själva. De är rigida och förstår inte att deras sätt att tänka bara är ett av flera möjliga. De tror att alla andra har fel. De sysslar med frälsning och är totalt ointresserade av att pröva alternativa synsätt.

I takt med att vi har rört oss in i framtiden har domedagsvisionerna försvunnit, som hägringar i öknen. De fanns aldrig där på riktigt, men de kommer tillbaka. Som hägringar gör. Det är en hel drös av dem. Häromdagen läste jag att fyrtiotusen arter utrotas varje år. Hälften av alla arter på planeten kommer att vara utrotade år ... (fyll i själv, tack). Och så vidare och så vidare och så vidare.

Med så många tidigare misslyckanden kunde man tro att miljöprognoser skulle bli mer försiktiga. Men inte om det handlar om en religion. Kom ihåg dåren på trottoaren som bär på ett plakat som förutspår världens undergång. Han slutar inte när världen inte går under den dag han förväntar sig. Han byter bara ut sin skylt, sätter ett nytt datum för domedagen och återvänder till sin trottoar. Ett av religionens utmärkande drag är att inte påverkas av fakta, eftersom tro inte har något med fakta att göra.

De religiösa klimataktivisterna tror att de vet allt, men sanningen är att vi har att göra med otroligt komplexa, föränderliga system. De som är säkra både på klimatkrisen och vad mänskligheten måste göra, visar inte upp sin förkrossande överlägsna kunskap utan sin personlighetstyp och sitt trossystem. Klimat- och miljöaktivismen är i dag djupt religiös och klimatvetenskapen lika djupt politiserad. Det är därför som "Lyssna till vetenskapen" kunnat bli miljörörelsens slagord.

Vad vi behöver är en ny organisation som är omutlig när det gäller att få fram verifierbara resultat och som inte bara finansierar de redan frälsta utan sprider anslagen och tvingar alla inom detta område att vara ärliga. Vi måste bli av med de mytiska fantasierna och få stopp på domedagsprofetiorna. Det är hög tid att börja bedriva hård vetenskap.

I slutändan erbjuder vetenskapen oss den enda vägen ut ur politiken. Om vi tillåter att vetenskapen politiseras, då är vi förlorade. Vi kommer att gå in i en internet- och AI-version av medeltiden, en tid av skiftande rädslor och vilda fördomar. Det är ingen bra framtid för mänskligheten. Det är vårt förflutna.

Karl-Olov Arnstberg

<https://morklaggning.wordpress.com/2024/01/27/sondagskronika-religionens-aterkomst>

Alla texter är © på denna blogg. Det är tillåtet att sprida texterna under förutsättning att ni alltid länkar till källan här på bloggen.